
Blir lange fagartikler lest?

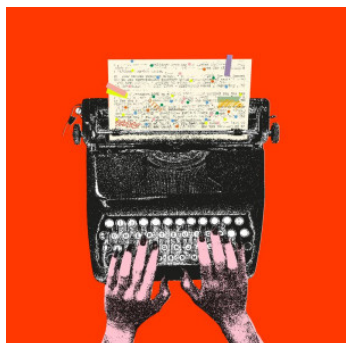
LEGELIVET

KARL O. NAKKEN

karln@ous-hf.no

Karl O. Nakken er dr.med., nevrolog og pensjonert overlege. Han var i mange år medisinsk ansvarlig ved Spesialsykehuset for epilepsi i Sandvika.

Å skrive gode fagartikler er en egen kunstart. Veien fra et første famlende utkast til å få artikkelen akseptert i et fagtidsskrift kan ofte være lang og kronglete.



Illustrasjon: Tidsskriftet.

Underlag: Sensay/iStock

Mange fagartikler er etter mitt skjønn for lange. Trolig skyldes dette at det er mer krevende å skrive kort enn langt. I et brev beklaget den franske filosofen Blaise Pascal (1623–62) seg over at han dessverre ikke hadde hatt tid til å skrive kortere.

I 1867 harselerte Aasmund Olavsson Vinje (1818–70) med «den lærde Philologen» som han mente var kjennetegnet ved «lange Inleidningar til stutte Tankar». Hans klare oppfordring var å gå rett på sak.

En tørr og kjedelig tittel gjør at mange faller fra allerede her. Skal man pirre lesernes nysgjerrighet, bør man finne en kort, dekkende og helst fengende tittel. Lykkes man med det, nøyer de fleste seg med å lese ingressen eller sammendraget, så hovedbudskapet bør fremstå kort og lettfattelig her. I vår digitale og tabloide tid mister vi visstnok konsentrasjonen etter bare 7–8 sekunder.

I lange artikler kan hovedbudskapene koke bort i kålen. Fra tid til annen får jeg tilsendt artikkelutkast til gjennomsyn, noe som i de fleste tilfeller betyr hjelp til nedkorting eller spissing. For kolleger med tendens til ordgyteri minner jeg om at en leservennlig periode ikke bør inneholde mer enn 20–25 ord. Og gode førsteutkast er en sjeldenhet, som oftest er det behov for mange omskrivinger. Det er med skriving som alt annet her i livet, det hjelper med trening. Jeg minner også om Watson og Crick som i 1953 beskrev DNA-strukturen – den høyredreide dobbeltheliksen – på én drøy side i *Nature*.

«Jeg minner også om Watson og Crick som i 1953 beskrev DNA-strukturen – den høyredreide dobbeltheliksen – på én drøy side i *Nature*»

Når det gjelder å uttrykke seg skriftlig, er trolig våre kirurger de mest ordknappe. Fra en kirurgisk avdeling kan jeg huske følgende epikrise: «Pasienten kom inn med spørsmål om appendisitt. Det stemte. Operativ behandling. Ukomplisert forløp».

Tidsskriftredaktører er frimodige personer. Etter at å ha mottatt artikler ber de travle kolleger om hjelp til å kvalitetssikre dem. Merkelig nok anses denne fagfelleordningen for tiden som gullstandarden. For fagfellene er dette arbeidet verken meritterende eller innbringende – det forventes at de gjør det gratis. De får gjerne også knappe tidsfrister, selv om alle vet at en grundig vurdering av et manuskript kan ta tid. Som om ikke det er nok, det stilles krav om at vurderingen har en saklig og objektiv form, helst bør den også være positiv og oppmuntrende.

For kolleger som har sendt inn et manuskript, kan denne ordningen fortone seg som det reneste lotteri. Enkelte fagfellevurderinger har et sterkt subjektivt preg, og i en hektisk hverdag kan selv åpenbart forskningsjuks gå under radaren. Det er flere enn meg som lurar på om denne ordningen er bærekraftig.

«Forfattere frykter særlig fagfelle 3, ofte kalt *the reviewer from hell*, som mistenkes for å ha foretatt vurderingen under et anfall av podagra»

Forfattere frykter særlig fagfelle 3, ofte kalt *the reviewer from hell*, som mistenkes for å ha foretatt vurderingen under et anfall av podagra. Man må da regne med noen nedrige tilbakemeldinger, i verste fall en drepende og nådeløs dom. Her er noen, riktignok fiktive, eksempler:

«Den knusktørre tittelen fryktet jeg bar bud om en lang og søvndyssende artikkel. Dessverre fikk jeg rett.»

«Hvis det er riktig at dåren bruker mange ord, har vi her åpenbart med dårer å gjøre. Det er sjelden å lese forfattere som er så rause med ord og så gjerrig med punktum. I Tyskland heter det 'In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister'. Her var det ingen mestertakter å spore.»

«Det er mulig det er sant det disse forskerne har funnet, men er det interessant? Nei og atter nei. Dette minnet litt om dem som fant at skaderisikoen økte med fallhøyden.»

«Dette manuset er fullt av språklig ugress – det er behov for omfattende lusing.»

«Denne artikkelen inneholder mye nytt og interessant. Dessverre er det nye ikke interessant, og det interessante er ikke nytt.»

«Etter å ha lest det jeg mener er kladden til en artikkel, lurер jeg fortsatt på hvorfor forfatterne gjorde studien, hva de egentlig fant, og hva funnene betyr. Verken faglig eller språklig holder dette mål. Fremfor å skrive vil jeg foreslå at disse forfatterne finner seg noe annet å gjøre. Alternativt kan de forsøke tidsskriftet 'Journal of rejected articles'.»

«Når man planlegger en studie, er første bud å lese seg opp på hva som tidligere er gjort innen fagfeltet. Å unnlate å referere til mine *benchmark studies* er intet mindre enn en kardinalfeil. Jeg foreslår at redaksjonen arkiverer dette manuset under bokstaven S. S for søppel. Forfatterne burde vært saksøkt.»

Publisert: 12. september 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.0305

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juli 2026.